

Toivo elää kaupungissa

Essi Eerola

Johtava ekonomisti

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Kaupungit ovat likaisia ja meluisia kiverämaita, joissa sosiaaliset ongelmat kärjistyvät ja ihmiset voivat pahoin. Vai ovatko ne kiehtovia sykkiviä metropoleja, jotka houkuttelevat asukkaita uusien mahdollisuuksien ja paremman elämän toivossa?

Harvardin yliopiston professori Edward Glaeser on tutkinut kaupunkeja ja niiden kehitykseen vaikuttavia tekijöitä vuosia. Hän on myös kirjoittanut aiheesta kirjan, jonka nimi *Triumph of the City – How Our Greatest Invention Makes Us Richer, Smarter, Greener, Healthier and Happier* paljastaa kirjoittajan suhteen aiheeseensa.¹ Glaeser pitää kaupunkeja dynaamisina uudistuvina kokonaisuuksina, joissa elää toivo. Siellä, missä on paljon ihmisiä pienellä alueella, uudet ajatukset leviävät nopeasti, yksityisten palveluiden tarjonta lisääntyy ja on todennäköisempää löytää kiinnostavia kumppaneita. Kaupungit, joissa on suuri määrä erilaisia työnantajia, tarjoavat monia erilaisia mahdollisuuksia. Ja jos työpaikkansa menettää,

uusi työpaikka löytyy helpommin kuin siellä, missä on yksi asukaslukuun verrattuna hyvin suuri työnantaja.

Vaikka sekä tavaroiden että tiedon kuljetuskustannukset ovat laskeneet dramaattisesti, kaupungit näyttävät edelleen pitävän pintansa. Toisin kuin it-vallankumouksen alkuvuosina ennustettiin, ihmiset ja yritykset arvostavat edelleen erilaisista syistä sitä, että voivat olla hyvin lähellä toisiaan.

Koko maailman mittakaavassa kehitys näyttää siis vievän kohti yhä tiheämpiä ja suurempia kaupunkialueita. Myös Suomessa kaupungistuminen on viime vuosikymmeninä ollut nopeaa.

Gallupeissa kysellään usein ihmisiltä, missä he haluaisivat asua. Ihmiset ovat erilaisia ja tavoittelevat erilaisia asioita, joten vastauksissa heijastuvat monenlaiset ajatukset siitä, mikälainen houkutteleva asuinalue on. On mahdollista kehittää hyvää mittaria, jonka avulla erilaiset asuinalueet voisi laittaa paremmuusjärjestykseen. Toisaalta, onneksi ei välttämättä tarvitsekaan. Asuntojen hinnat nimittäin kertovat suoraan siitä, miten paljon ihmiset arvostavat

¹ Matti Sarvimäki on arvioinut kirjan *Kansantaloudellisessa Aikakauskirjassa* (3/2011).

erilaisia asuinalueita. Vain siellä, missä kotitaloudet ovat valmiit maksamaan asunnoista paljon, asuntojen hintataso voi olla korkea.

Asuntojen hinnoilla mitattuna näyttää siltä, että Suomessa alueet, joissa on suurin väestötiheys, ovat myös kaikkein houkuttelevimpia. Eikä tämä ole mikään rakennusliikkeiden kalvala juoni, vaikka niin kuulee usein sanottavan. Myös ihan tavalliset kotitaloudet saavat suurten kaupunkien keskustoissa sijaitsevat kerrostaloasuntonsa myytyä hyvään hintaan – tyypillisesti toiselle kotitaloudelle. Toki korkeat asuntohinnat kertovat myös tärkeästä ongelmasta. Jos alue on houkutteleva, asuntojen kysyntä lisääntyy. Jos asuntojen tarjonta ei reagoi kasvaneeseen kysyntään, hintataso nousee.

Kaupungit eivät tietenkään automaattisesti ole upeita onnellisuuden keskittymiä. Erityisesti kehittyvissä maissa suuret kaupungit kasvavat hallitsemattomasti, mistä seuraa monenlaisia ongelmia ja kärsimystä. Näiden megakaupunkien slummeihin muutetaan suurin joukoin ympäröivältä maaseudulta paremman elämän toivossa. Niiden asukkaat eivät ole köyhiä sen takia, että kaupungit tekisivät heistä köyhiä. He ovat tulleet kaupunkiin sen takia, että elämäntilanne muualla olisi vielä huonompi. Muuttoliikkeen rajoittaminen ei siis voi olla ratkaisu kaupungistumisen aiheuttamiin ongelmiin.

Ongelmat eivät ole yhtä dramaattisia suomalaisissa kaupungeissa. Täälläkin toki keskus-

tellaan kaupunkien ongelmista: melusta, valosaasteesta, turvallisuusuuhista ja ruuhkista. Välillä myös täällä huolestutaan siitä, että suurissa kaupungeissa on paljon hyvin pienituloisia tai jopa köyhiä kotitalouksia verrattuna ympäröiviin pienempiin kaupunkiin. Tämä lienee luonnollista, sillä myös meillä maalta lähdetään kaupunkiin opiskelemaan ja etsimään uusia mahdollisuuksia.

Kaupunkien kehittäminen tuottaviksi, kiinnostaviksi keitaiksi liikaisten gettojen sijaan on valtava suunnitteluongelma, jota ei voi koskaan lopullisesti ratkaista: kaupungit eivät tule koskaan valmiiksi. Tässä suhteessa tärkeää ei ole se, missä erilaiset hallinnolliset rajat kulkevat. Edellä kuvatut kaupunkien vahvuudet liittyvät nimenomaan yritysten keskittymiin ja korkeaan väestötiheyteen. Kahden kunnan, joissa on alhainen väestötiheys, yhdistäminen yhdeksi kaupungiksi ei automaattisesti johda houkuttelevan kaupunkialueen syntyyn.

Tässä lehdessä Seppo Laakso ja Heikki A. Loikkanen kirjoittavat pääkaupunkiseudun maankäytön ongelmista ja niiden mahdollisista ratkaisuista. Ratkaisujen löytyminen ja niiden luova hyödyntäminen ei ole tärkeää vain pääkaupunkiseudun kehittymisen kannalta, vaan vaikuttaa koko maan taloudelliseen kehitykseen. □